

Avd dir Anders Malmberg

VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

<u>Beslutets innehåll</u>	<u>Sid</u>
UPPGIFTER OM NATURVÅRDSOMRÅDET	2
BESKRIVNING AV OMRÅDET	2
Naturvärden	2
Värden för friluftslivet	3
Dokumentation	3
Vattenreglering	3
Planbestämmelser	3
ÄRENDETS BEREDNING	4
Vattenmålet om Storlugnets Kraftverk	5
LÄNSSTYRELSENS BESLUT	6
ÄNDAMÅLET MED NATURVÅRDSOMRÅDET	6
FÖRESKRIFTER	6
A. Föreskrifter om markanvändningen	6
B. Föreskrifter om visst intrång	7
C. Föreskrifter om naturvårdsförvaltningen	7
RIKTLINJER FÖR SKÖTSELN M M	7
Uppgifter om beslutande och deltagande	9
Bilagor	
1. Översiktskarta och detaljkartor över Voxnans naturvårdsområde	
2. Hur man överklagar till regeringen	
3. Sändlista	

VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

UPPGIFTER OM NATURVÅRDSOMRÅDET

Kommuner	Ljusdal, Ovanåker
Församlingar	Hamra, Voxna, Ovanåker
Fastigheter, ägare	Enligt förteckning i akten
Lägesbeskrivning	Väster om Los i nordvästra delen av Gävleborgs län
Areal	Ca 200 ha land och ca 500 ha vatten
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen
Omfattning	Naturvårdsområdet omfattar Voxnan mellan Mjösjön och Måndagsfallet i Gävleborgs län med undantag för Storlugnströmmen och angränsande områden, och med följande precisering: Älven samt anslutande vattenfyllda, avsnörda älvfåror jämte öar och holmar härinom, samt en strandzon om tio meters bredd i anslutning härtill. Området är i akten angivet på förminskat utdrag ur ekonomiska kartan över Sverige. Tomtmark skall inte ingå i naturvårdsområdet. Förordnandet omfattar ej heller vägområdet för allmän eller enskild väg.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturvärden

Voxnans övre del från Klucksjön till Vallhaga är ca. 12 mil lång. Den utgör länets längsta outbyggda älvsträcka. Älven innehåller här ett stort antal forsar och strömsträckor bl a länets största vattenfall - Hylströmmen. Älvsträckan har dessutom aktiva meandrar och många fossila älvfåror, sandbankar och levande nipor. Älven åtföljs av den formrika Voxnanåsen med bl a väl

utvecklade och orörda getryggar, åsnät, isälvsdeltan och fossila sanddyner.

Älven är sedan länge känd som ett förnämligt sportfiskevatten med naturliga bestånd av harr och öring.

Floran och faunan är förhållandevis artrik med flera hotade och sällsynta arter.

Bland växterna kan nämnas kung Karls spira, skuggviol, mandelpil, klotgräs och trådbrosklav.

Utter observeras regelbundet i de mellersta delarna av övre Voxnan. Älven har sannolikt mycket stor betydelse för den kvarvarande utterstammen i västra Hälsingland.

Till hotade arterna hör också flodpärlmusslan som fortfarande förekommer här och var i området.

Värden för friluftslivet

Den vildmarksartade naturen utmed Voxnan lämpar sig väl för friluftsliv. Älvtvånet är rent och klart. Strömfiske efter harr och öring samt kanotpaddling är populära aktiviteter. Dessutom erbjuds många bra, naturliga badplatser med sandstrand samt ett flertal rastplatser vid älvens mest natursköna partier.

Dokumentation

Övre Voxnans naturvärden har beskrivits ingående i bl a följande rapporter

- * Länsstyrelsen 1988:4, Naturvärden vid Voxnan
- * Fiskenämden 1989, Voxnans betydelse som fiskbiotop och sportfiskevatten.

Vattenreglering

Övre delen av Voxnan är nästan helt opåverkad av vattenkraftsutbyggnad och dämningar i sin huvudfåra. Undantaget är ett mindre strömkraftverk vid Storlugnet i älvens övre del. Regleringar i Voxnans tillflöden påverkar älvens vattenföring i någon mån.

Planbestämmelser

Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får inte utföras inom Hylströmmens vattenområde (nederbördsområde) enligt 3 kap 6 § naturresurslagen. Vattenföretag som förorsakar endast obetydlig miljöpåverkan är undantagna enligt

Avd dir Anders Malmberg

lagen.

Voxnan är dessutom av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 2 kap 6 § 2 st samma lag (naturvårdsverket beslut 1988-06-22). Sådana områden skall enligt lagen skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturmiljön.

Dessutom gäller strandskydd om 200 m bredd enligt 15 § naturvårdslagen för hela älvsträckan.

I förslag till översiktsplan för Ljusdals kommun anges att området är av riksintresse. Kommunen har emellertid inte angett några rekommendationer för markanvändningen.

I motsvarande förslag för Ovanåkers kommun lämnas följande rekommendationer för området

Områdets stora natur- och friluftslivsvärden skall bevaras. I Voxnan, sträckan Hylströmmen - Måndagsfallet, skall inte kraftverksutbyggnad, och därmed sammanhängande åtgärder, tillåtas. Efter vattendraget ska en kantzon sparas från skogsbruks- eller andra åtgärder.

Skogsbruk skall utföras med särskild hänsyn till naturvärden och friluftslivets intressen (§ 21 SkogsvL). Skogsvårdsstyrelsen skall samråda med kommunen om hänsynsreglernas tillämpning (§ 21 Skogsv förordn).

Nybebyggelse bör inte tillkomma annat än i anslutning till befintlig bebyggelse eller för friluftslivets behov. Markexploatering eller andra åtgärder som minskar områdets natur- och friluftslivsvärden skall inte tillåtas.

ÄRENDETS BEREDNING

När regleringsmagasin och kraftutbyggnad aktualiserades vid Hylströmmen i början av 1980-talet fann länsstyrelsen att naturförhållandena vid Övre Voxnan var bristfälligt kända. Länsstyrelsen lät därför inventera områdets natur. Inventeringen visade att övre Voxnan har betydande naturkvaliteter som borde skyddas mot vattenkraftutbyggnad och reglering.

Planer på reglering av flera forsar i älven aktualiserades samtidigt. Länsstyrelsen förbjöd därför 1986 genom ett interimistiskt naturvårdsförordnande enl 11 § naturvårdslagen, utförande av vattenföretag utan till-

Avd dir Anders Malmberg

stånd av länsstyrelsen. Förbudet har givit länsstyrelsen rådrom att bereda naturskyddsfrågan.

Förbudet förlängdes 1989 och gäller t o m 1990-06-30.

I november 1988 lade länsstyrelsen förslag till föreskrifter mm för älven, delen från Mjösjön till Måndagsfallet.

Förslaget förelades samtliga markägare och vattenrättsägare, samt remitterades till kommunerna, andra myndigheter och ideella föreningar för yttrande.

Under remisstiden har länsstyrelsen dessutom informerat kommunerna om Voxnans naturkvaliteer och naturvårdsärendets beredning.

1989 kompletterade fiskenämnden naturinventeringen med en rapport över Voxnans betydelse som fiskbiotop och sportfiskevatten.

Vattenmålet om Storlugnets kraftverk

I nov 1986 ansökte Hamra kappellags allmänningsstyrelse hos länsstyrelsen om tillstånd att få bygga ut Storlugnets kraftverk. Kappellaget ville öka fallhöjden i kraftverket med 4,5 m genom att dämna uppströms och sänka av vattennivån nedströms kraftverket genom rensningar.

Länsstyrelsen bedömde att vattenföretaget skulle få stor menlig inverkan på områdets natur, framför allt på fiskbiotopen och strömfiskbeståndet.

Till följd härav medgav länsstyrelsen endast en mindre utbyggnad (renovering av kraftverket).

I juli 1987 ansökte kapellaget hos vattendomstolen om att få bygga ut Storlugnets kraftstation enligt sitt större alternativ.

Eftersom länsstyrelsens beslut i februari 1987 utgör hinder för en större utbyggnad fram t o m 30 juni 1990 vilar målet f n i domstolen.

I syfte att få en jämförelse mellan å ena sidan kappellagets och å andra sidan länsstyrelsens alternativ till utbyggnad av Storlugnet, lät länsstyrelsen en konsult i branschen - Kraftprojektering AB i Falun - utreda lönsamheten för länsstyrelsens alternativ.

Utredningen visar att utbyggnadsalternativen har i stort sett lika räntabilitet. Kapellagets förslag skulle emellertid få större miljökonsekvenser än länsstyrelsens förslag.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området vars avgränsning framgår av kartan till beslutet, bil 1, bör av skäl som nämnts skyddas och vårdas. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 19 § naturvårdslagen området som naturvårdsområde.

ÄNDAMÅLET MED NATURVÅRDSOMRÅDET

Ändamålet är dels att bevara Voxnan som en representativ medelstor skogsälv av stort hydrologiskt, geologiskt och biologiskt värde, dels att bevara Voxnans naturmiljö för sportfiske och annat friluftsliv.

FÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla.

A. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen om inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. utföra vattenreglering eller leda bort vatten
2. bedriva täkt, schaktning, grävning, rensning, utfyllnad, tippning eller dikning.
Biotoparbeten som är angivna i riktlinjerna för skötselplanen är undantagna.
3. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med skogsbruk
4. uppföra byggnad eller anläggning
5. uppföra stängsel utöver vad som behövs för jordbruket eller kring bebyggd tomt

6. sprida gödselmedel eller kemiska bekämpningsmedel
7. utan tillstånd av länsstyrelsen anlägga väg eller utföra skogliga åtgärder på öar och holmar samt utan samråd med länsstyrelsen utföra skoglig åtgärd inom området i övrigt.

Rättigheter som inte inskränks

Rätten till jakt, fiske samt lagakraftvunna vattenföretag skall inte inskränkas genom naturvårdsområdesbestämmelserna.

- B. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken och vattnet förpliktigas tåla att åtgärder som anges i riktlinjerna för skötselplanen får utföras, tex utmärkning, anläggningar och anordningar för friluftsliv samt fiskevårdande biotoparbeten.

- C. Föreskrifter med stöd av 22 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom en i särskild ordning fastställd skötselplan.
3. Naturvårdsområdet skall utmärkas enligt svensk standard 031522 och naturvårdsverkets anvisningar.

RIKTLINJER FÖR SKÖTSELN MM

Disposition

Naturvårdsområdet disponeras främst för naturvård, sportfiske och annat friluftsliv samt skogsbruk.

Skötsel

Naturvårdsintressen skall alltid beaktas när åtgärder och anläggningar planeras och genomföres.

1990-06-18

231-568-89

Avd dir Anders Malmberg

61-217, 21-203

Naturvård

Aktuella åtgärder inriktas i första hand på att restaurera flottledsrensade älvsträckor. Härigenom får de naturliga bestånden av harr och öring möjlighet att växa till.

Åtgärdsplan upprättas av naturvårdsförvaltaren under medverkan av kommunerna, fiskenämnden och fiskerättsägarna. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att planen genomföres.

Sportfiske och annat friluftsliv främjas dels av ovan angivna biotoparbeten i älven dels av åtgärder och anläggningar som utförts av fiskevårdsområdena och kommunerna.

Plan över ytterligare åtgärder och anläggningar upprättas av naturvårdsförvaltaren i samråd med övriga berörda som angivits under punkten Naturvård ovan.

Information

Informationstavlor framställs av länsstyrelsen. Tavlorna placeras vid rastplatser och andra replipunkter inom eller i anslutning till naturvårdsområdet.

Finansieringen av naturvårdsförvaltningen

Utmärkningen bekostas av staten.

Övriga åtgärder för naturvård och friluftsliv bör bekostas av staten. Skulle inte dessa medel räcka får naturvårdsförvaltaren söka bidrag från annan intressent.

Ekonomisk plan

När detaljerad skötselplan har upprättats och fastställts skall ekonomisk plan för skötseln upprättas av naturvårdsförvaltaren.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2.

1990-06-18

231-568-89

Avd dir Anders Malmborg

61-217, 21-203

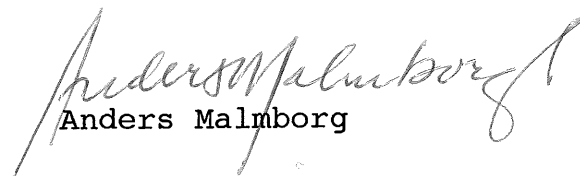
Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Ivar Hising, ledamöterna Marianne Ahlgvist, Jens Alvarsson, Thomas Juhlin, Sven Erik Lundahl, Wallentin Lundmark, Håkan Stjernlöf, Birgit Wallström, Stig Zettlin, Svante Pettersson, Curt Nygren, Willy Eriksson, Sture Sandberg och Kjell Nilsson.

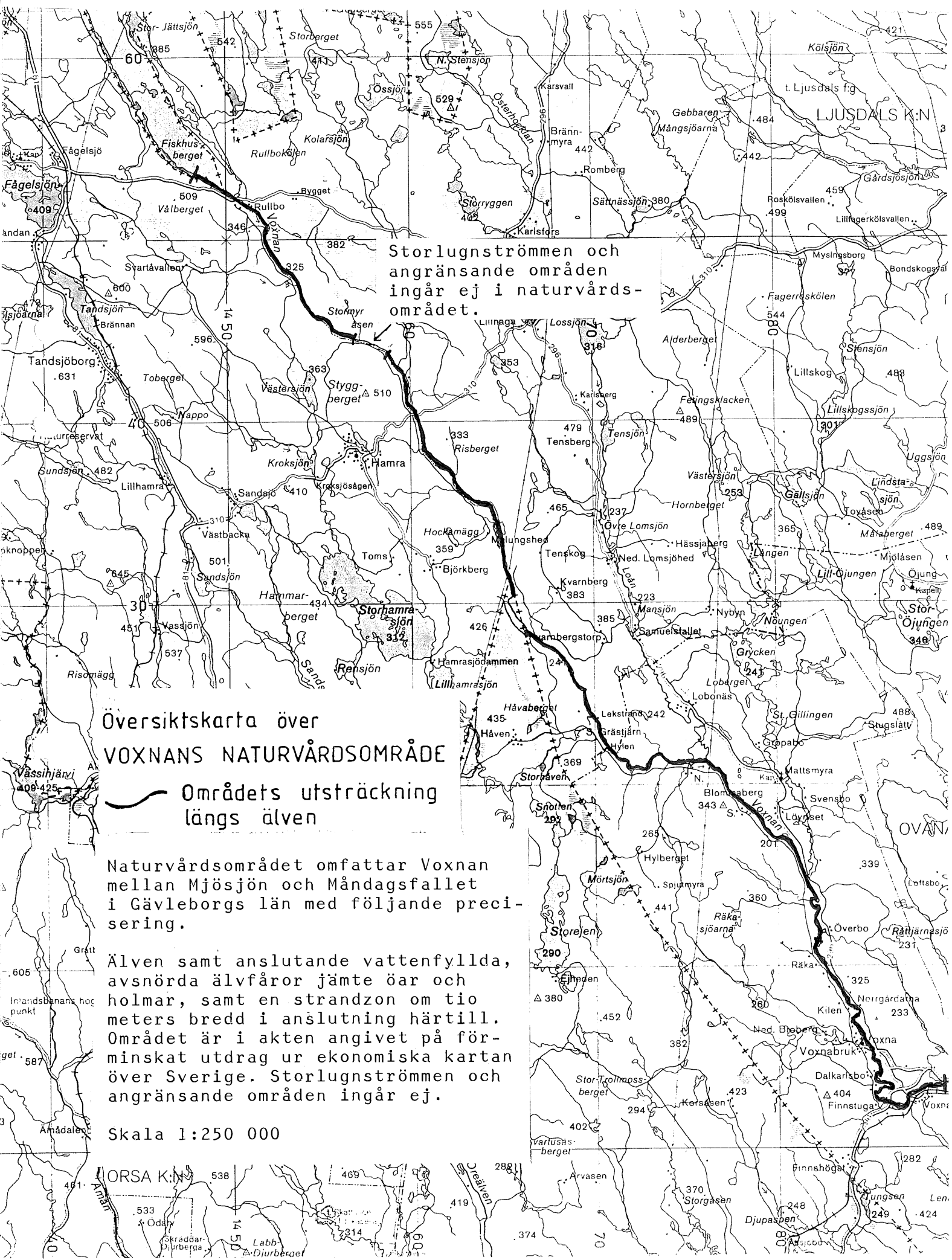
Ledamöterna Juhlin, Lundmark och Zettlin har anmält avvikande mening av innebörden att även Storlugnströmmen och angränsande områden borde ingå i naturvårdsområdet.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johny Rangrost, länsassessor Göran Fagerström, miljövårdsdirektör Stig Hammarsten, bitr. länsarkitekt Magnus Blom samt avdelningsdirektör Anders Malmborg, föredragande.

Hammarsten, Blom och Malmborg har anmält avvikande mening av innebörden att även Storlugnströmmen och angränsande områden borde ingå i naturvårdsområdet.

Lars Ivar Hising

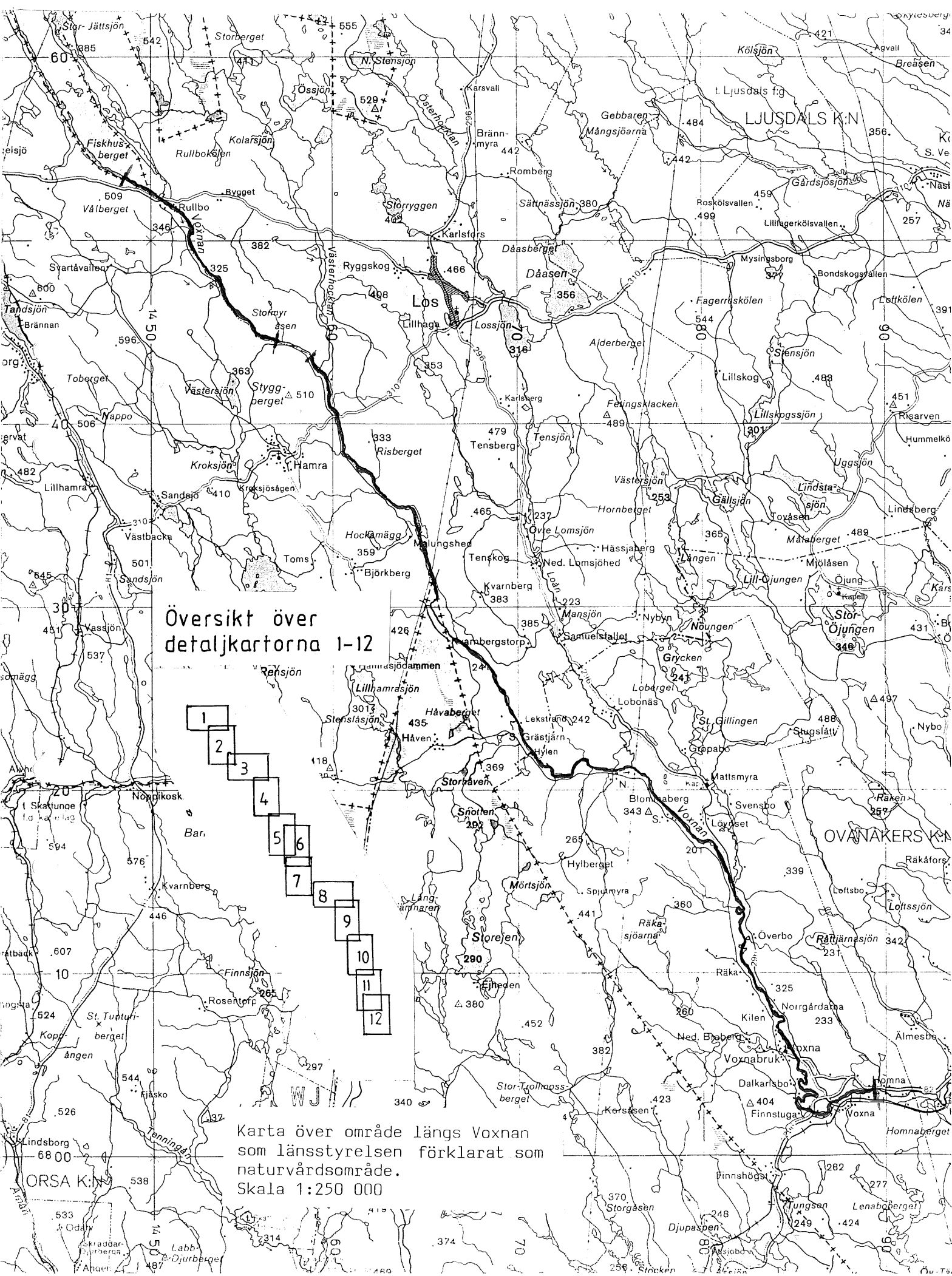

Anders Malmborg

Länsstyrelsen
Miljövårdsenheten

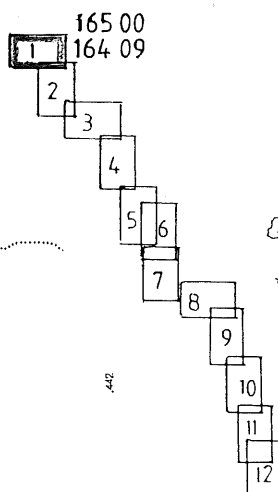
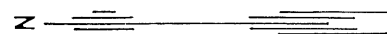
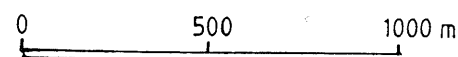
Tillhör BESLUT
1990-06-18

231-568-89
61-217, 21-203

Gräns för naturvårdsområdet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

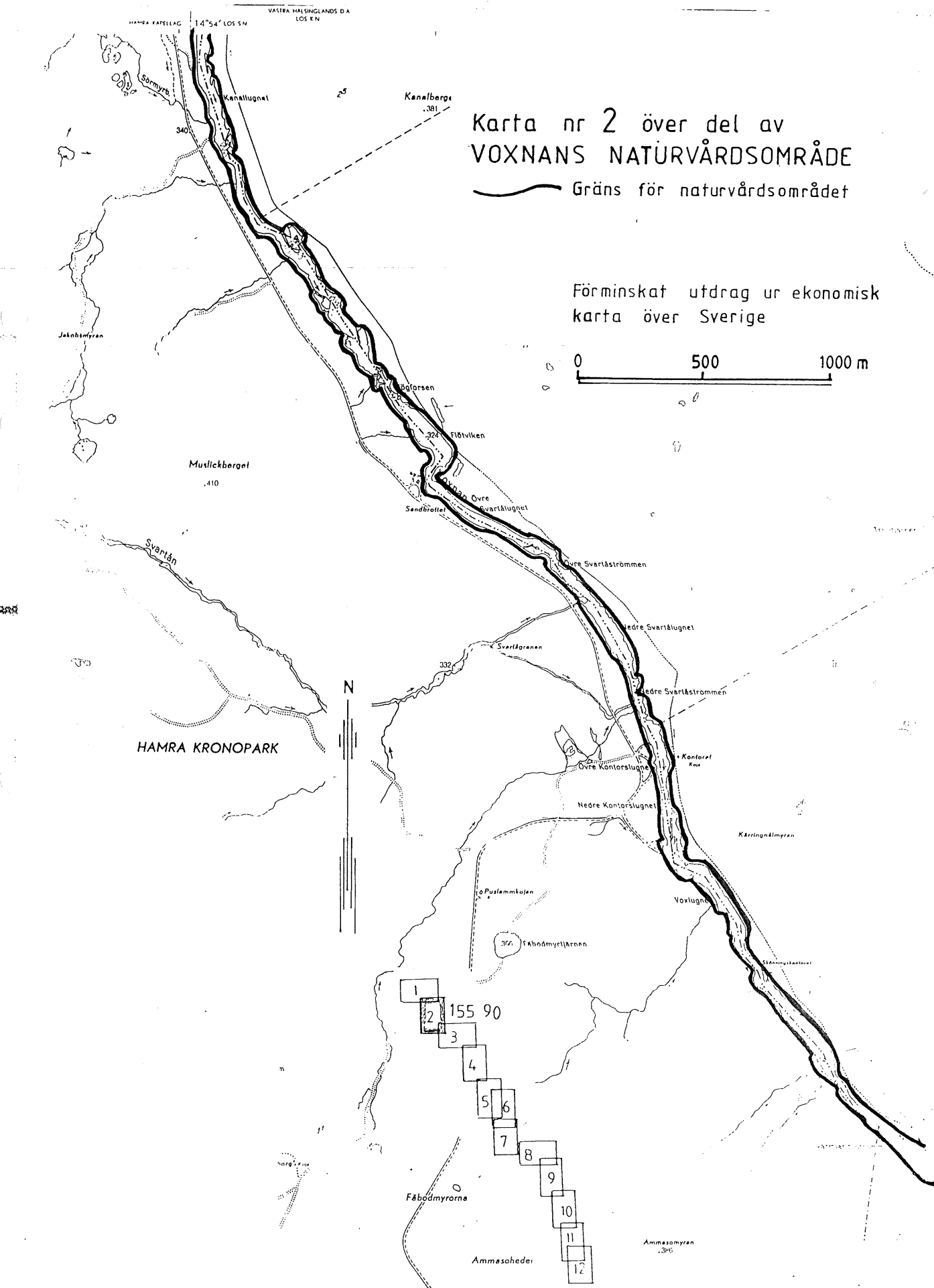

Karta nr 2 över del av VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

Gräns för naturvårdsområdet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

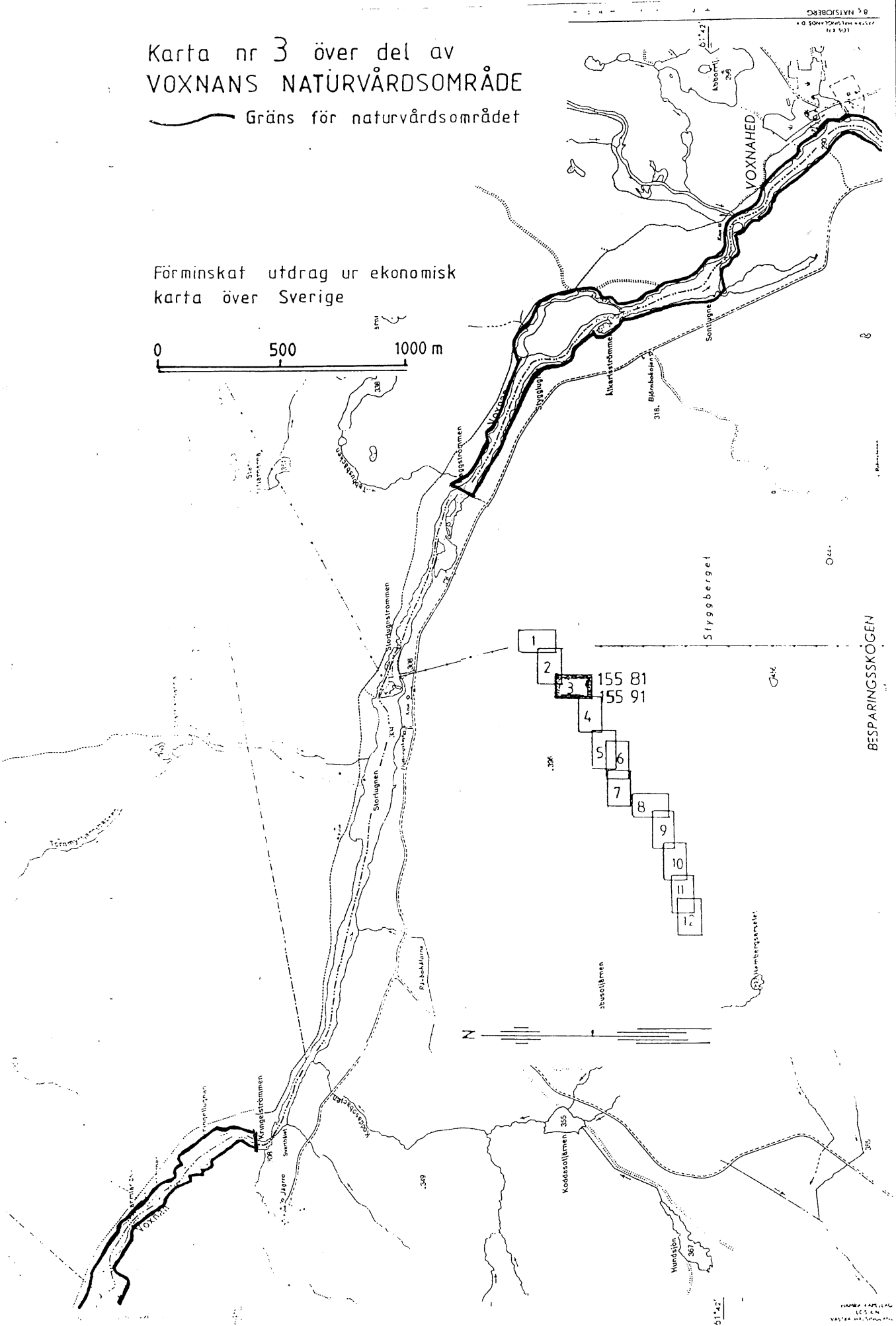

Karta nr 3 över del av VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

Gräns för naturvårdsområdet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

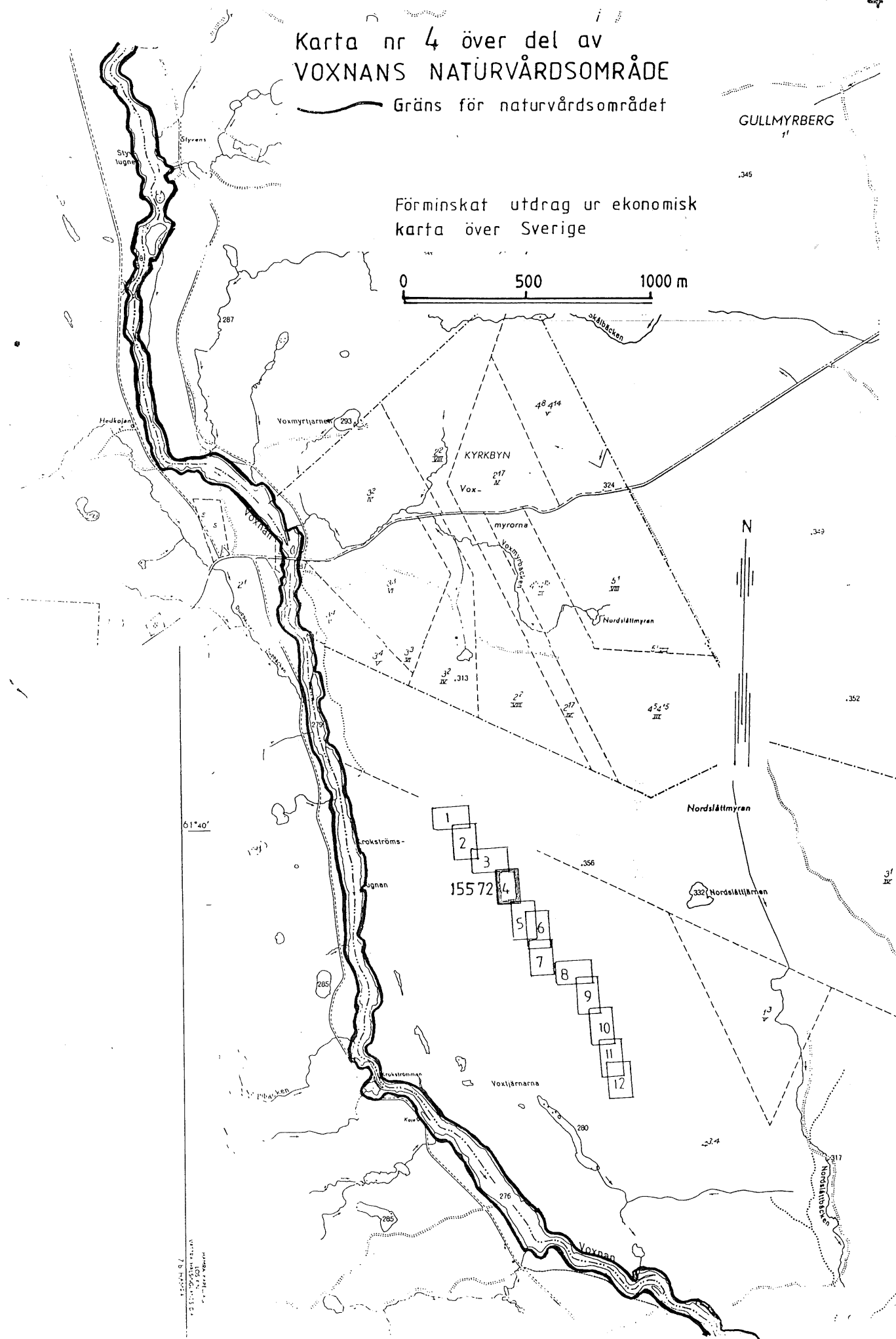
Karta nr 4 över del av VOXNANS NATÜRVÅRDSOMRÅDE

Gräns för naturvårdsområdet

GULLMYRBERG

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

1:50,000
1955
Sveinbjörn
Sveinbjörn

Sundshässja-
golvet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

Orrkullen

H ä r m ä g g
 .328

N

Malungen

opudden

Stewart

Nyctalemyzon

Abstract

544

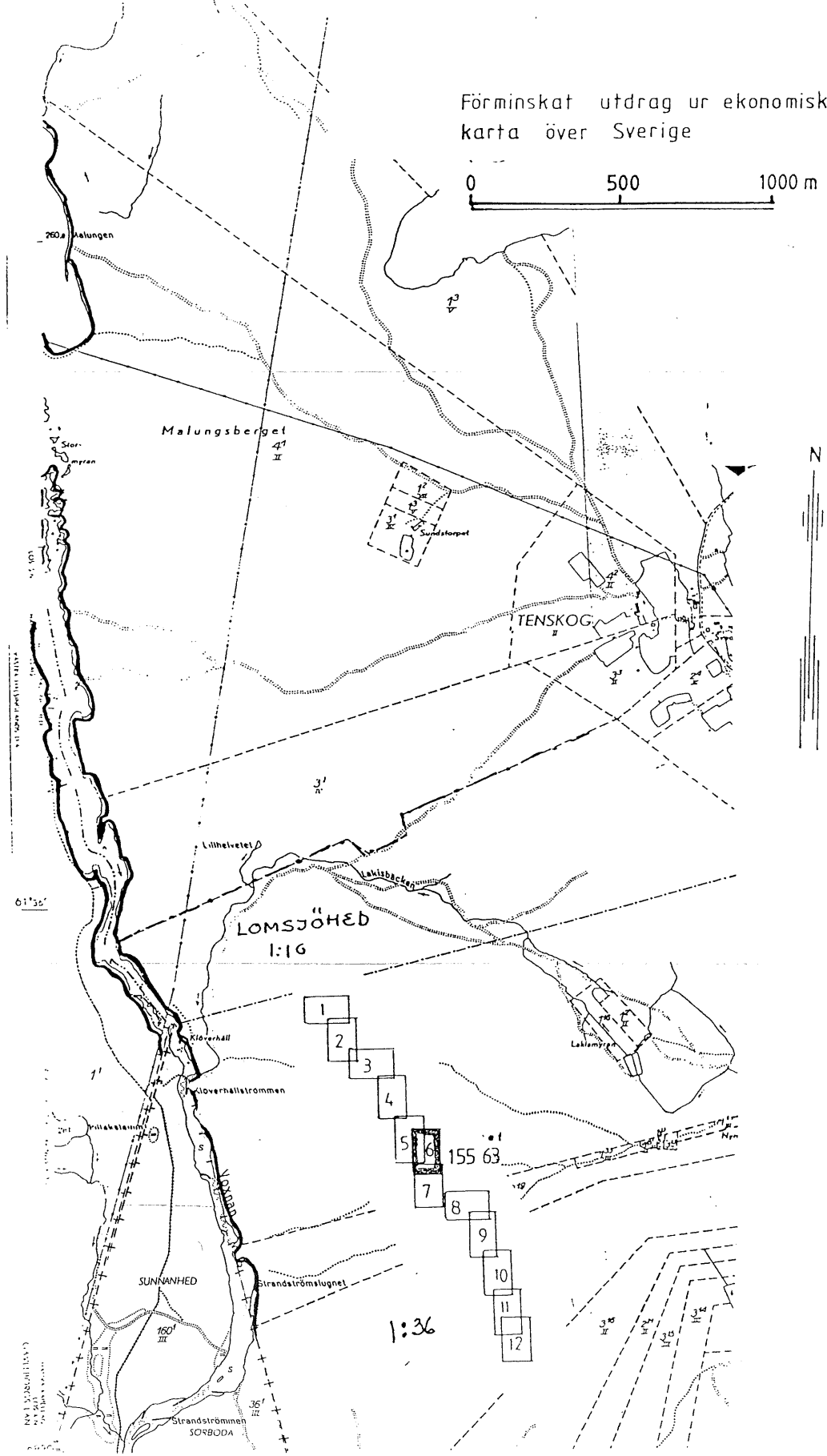
Diaplysiaceae

Karta nr 6 över del av VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

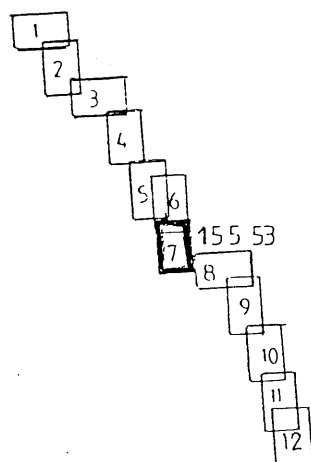
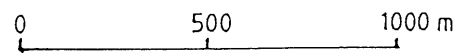
Gräns för naturvårdsområdet

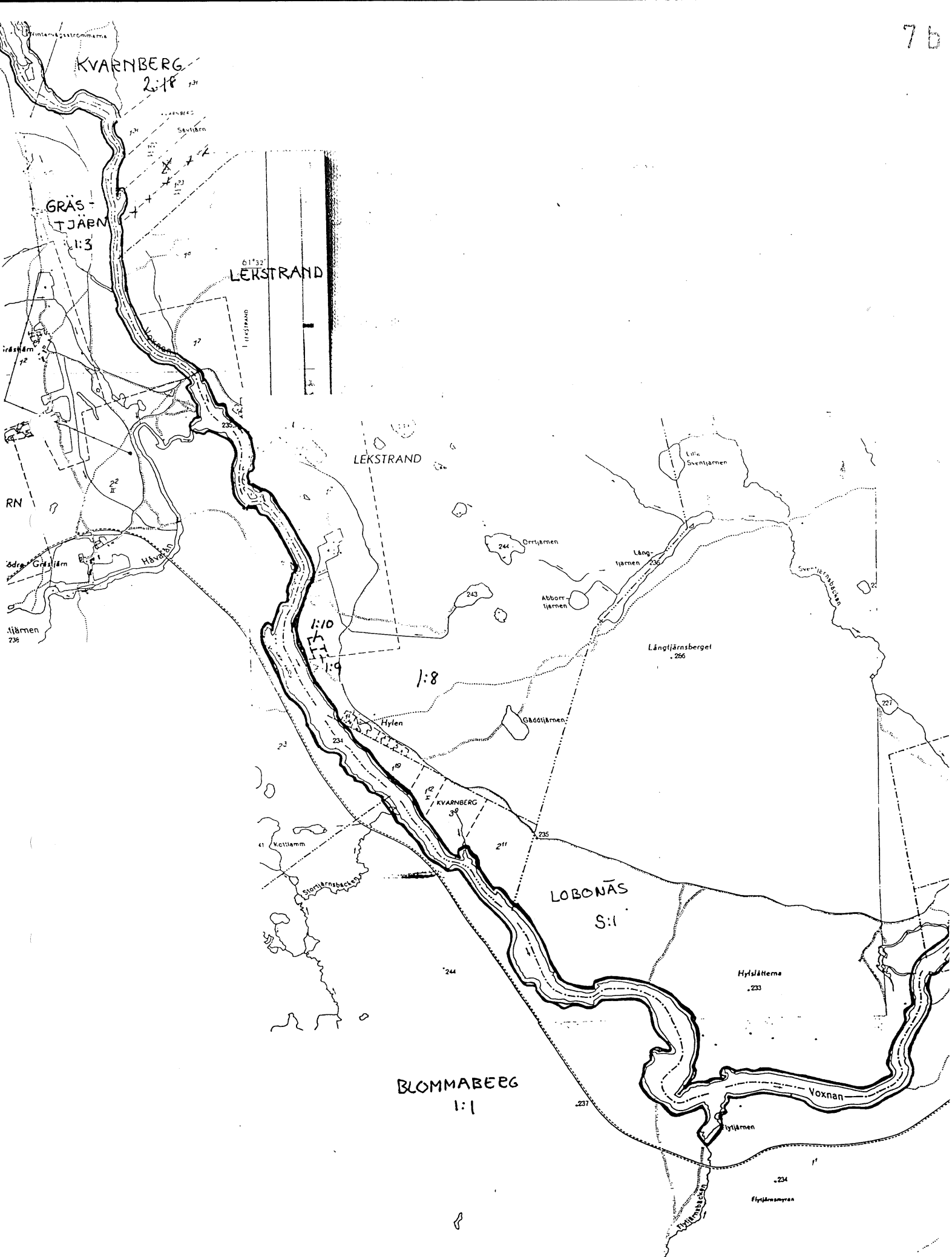
Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

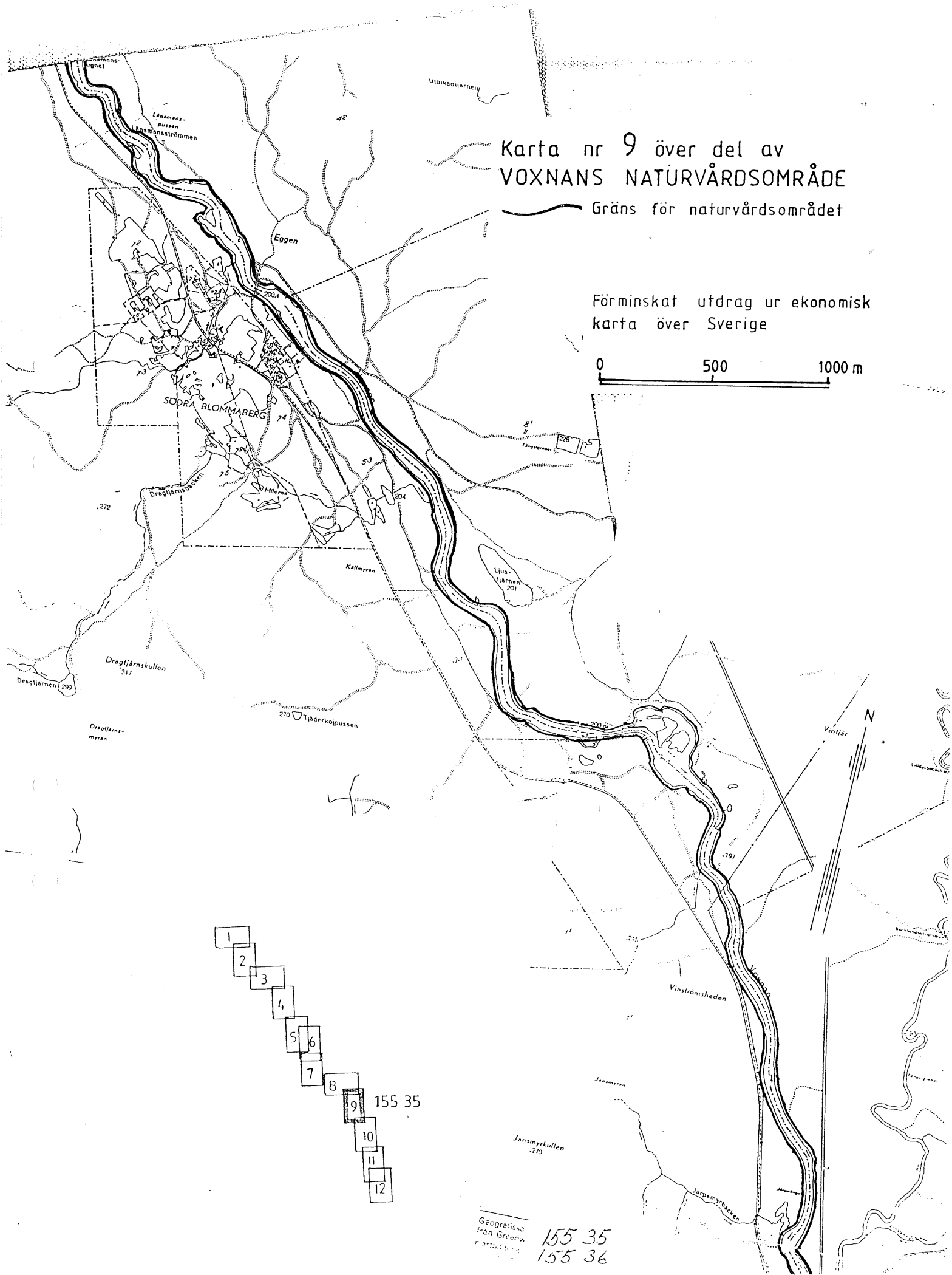

Karta nr 9 över del av VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

Gräns för naturvårdsområdet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

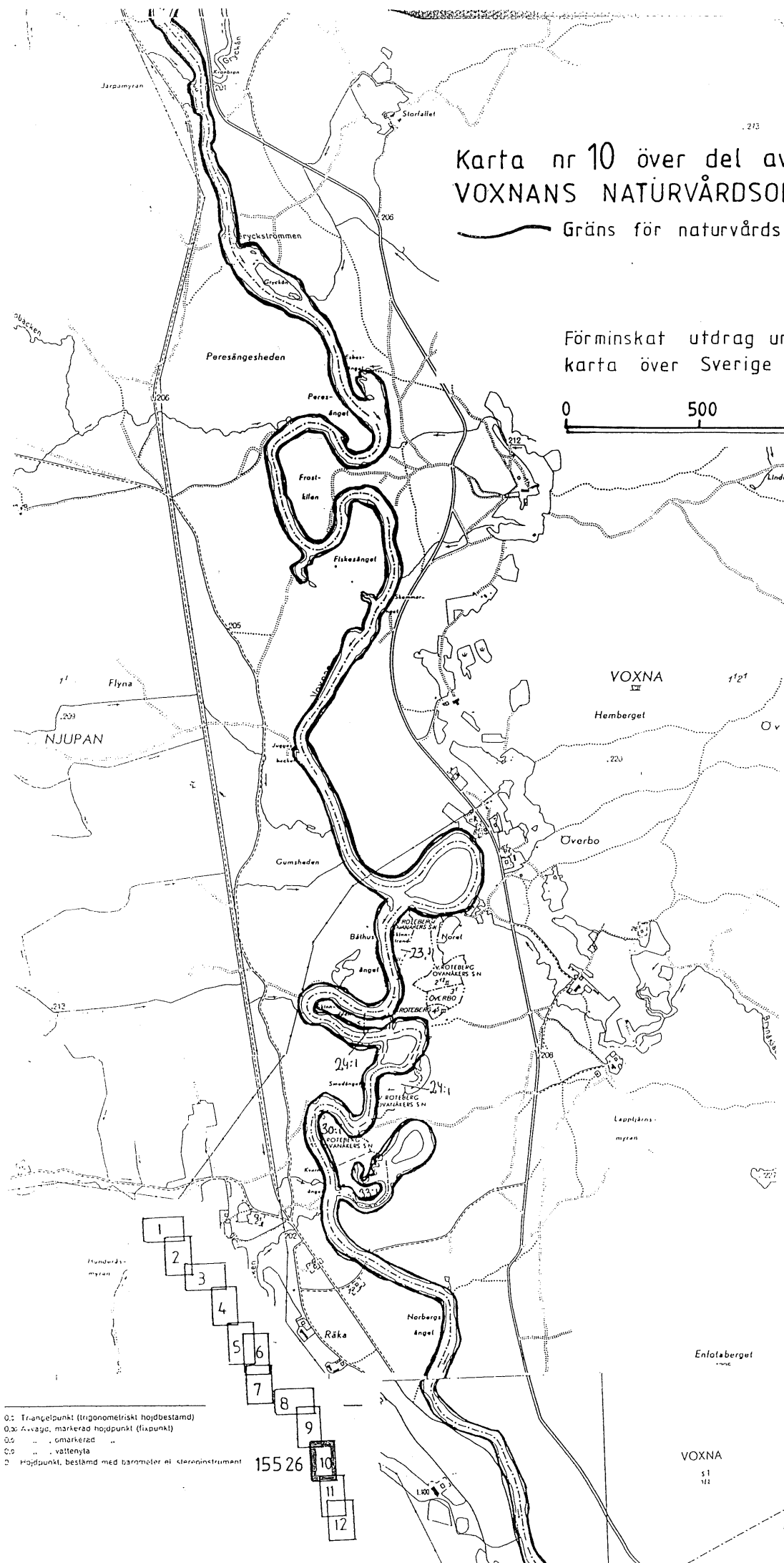

Karta nr 10 över del av VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

Gräns för naturvårdsområdet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

- 0.1 Triangelpunkt (trigonometrisk höjdbestämning)
0.2 A-vägg, markerad höjdpunkt (fiapunkt)
0.3 Omärkerad
0.4 vattenyta
0.5 Höjdpunkt, bestämd med barometrar eller stadiometer

15526

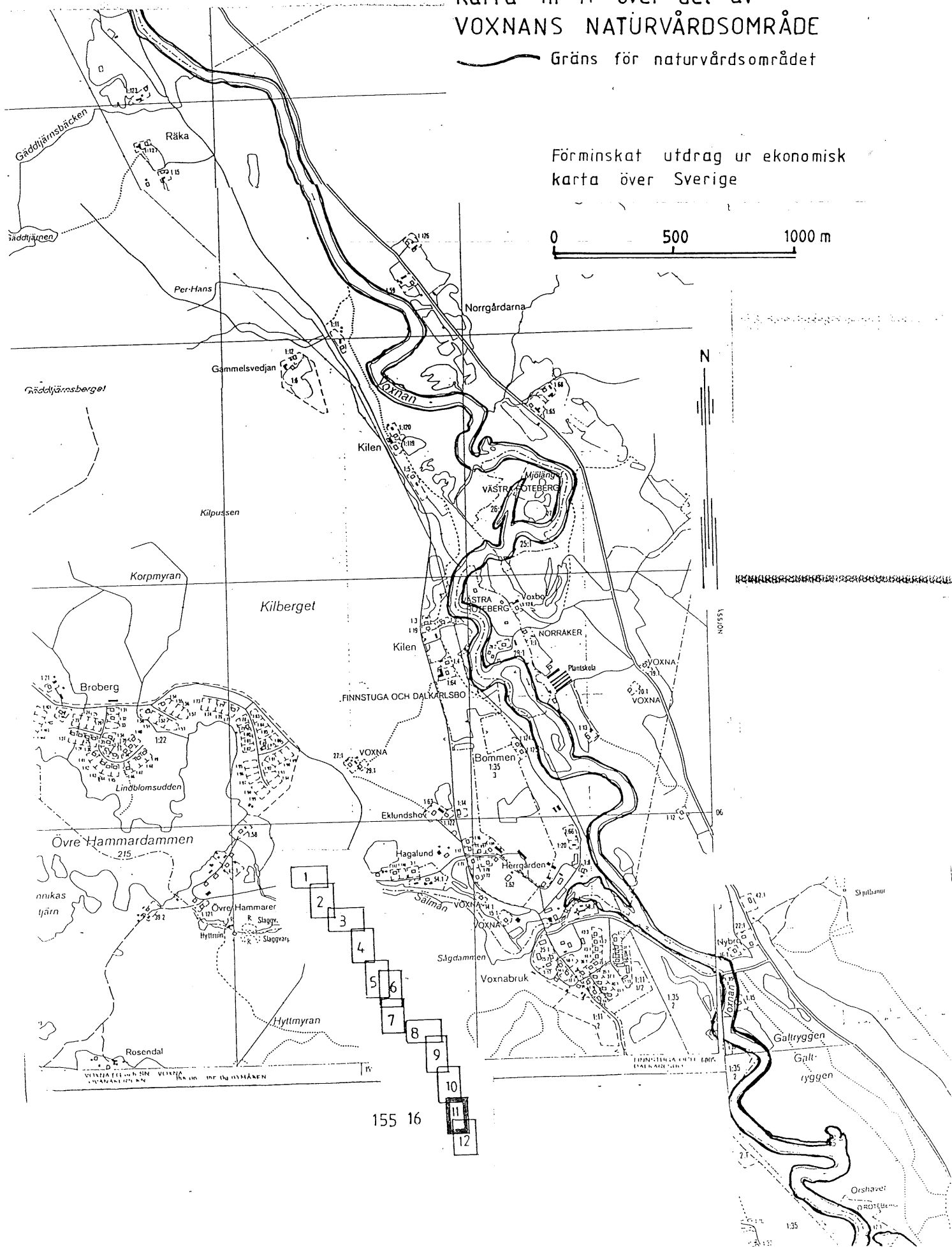
VOXNA
S 1
112

Enfolaberg

Björ.

Gräns för naturvårdsområdet

0 500 1000 m

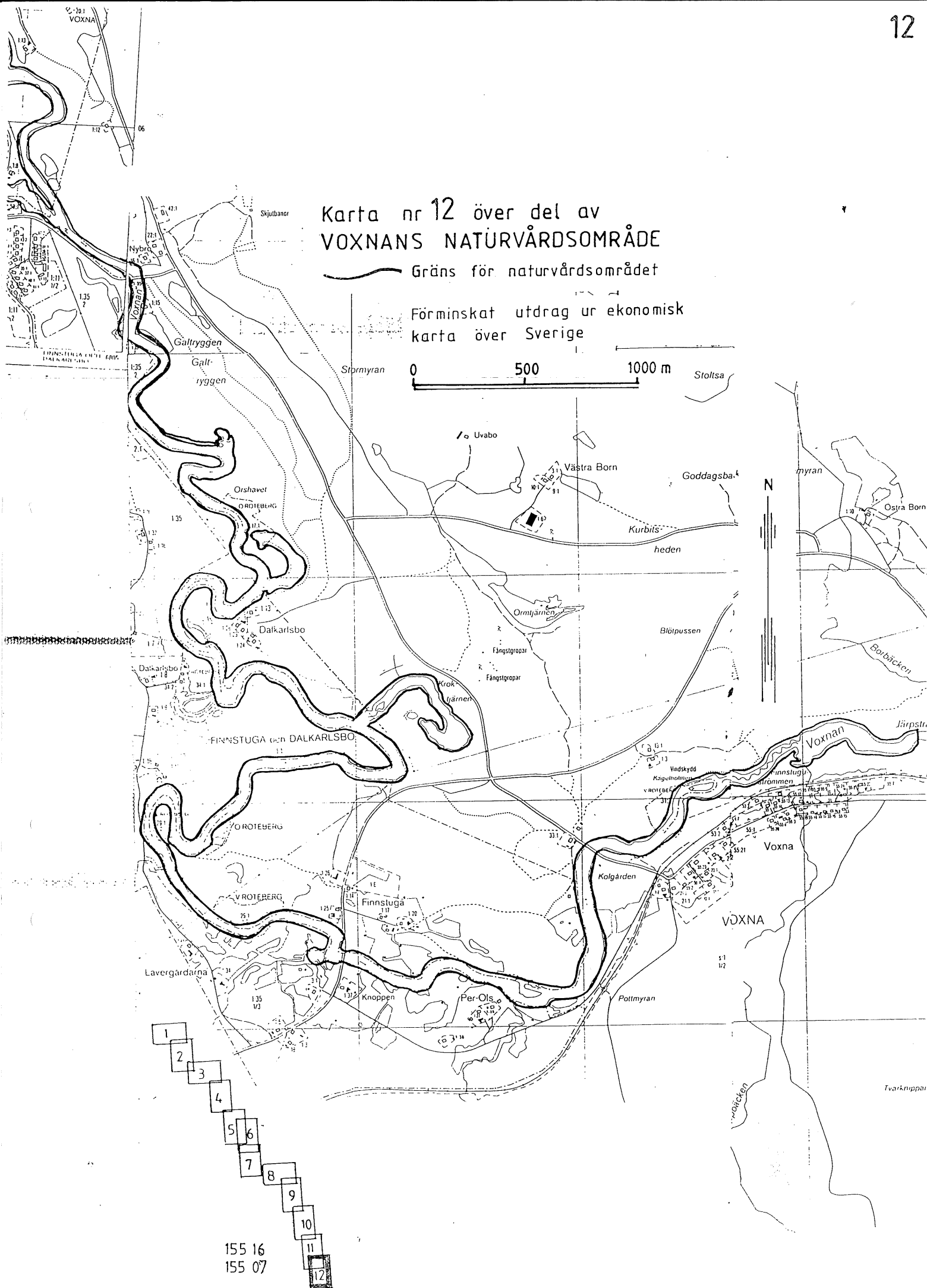

Karta nr 12 över del av VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

Gräns för naturvårdsområdet

Förminskat utdrag ur ekonomisk
karta över Sverige

0 500 1000 m

VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

<u>Beslutets innehåll</u>	<u>Sid</u>
UPPGIFTER OM NATURVÅRDSOMRÅDET	2
BESKRIVNING AV OMRÅDET	2
Naturvärden	2
Värden för friluftslivet	3
Dokumentation	3
Vattenreglering	3
Planbestämmelser	3
ÄRENDETS BEREDNING	4
LÄNSSTYRELSENS BESLUT	5
ÄNDAMÅLET MED NATURVÅRDSOMRÅDET	5
FÖRESKRIFTER	6
A. Föreskrifter om markanvändningen	6
B. Föreskrifter om visst intrång	7
C. Föreskrifter om naturvårdsförvaltningen	7
RIKTLINJER FÖR SKÖTSELN M M	7
BESVÄRSHÄNVISNING	8
Sändlista	9

Bilagor

- 1 Karta över Voxnans naturvårdsområde
- 2 Karta över området Kringelströmmen - Storlugnströmmen - Flaggströmmen
- 3 Hur man överklagar till Regeringen

VOXNANS NATURVÅRDSOMRÅDE

UPPGIFTER OM NATURVÅRDSOMRÅDET

Kommuner	Ljusdal, Ovanåker
Församlingar	Hamra, Los, Voxna, Ovanåker
Fastigheter, ägare	Enligt förteckning i akten
Lägesbeskrivning	Väster om Los i nordvästra delen av Gävleborgs län
Areal	Ca 200 ha land och ca 500 ha vatten
Naturvårdsförvaltare	Länssstyrelsen
Omfattning	Naturvårdsområdet omfattar Voxnan mellan Mjösjön och Måndagsfallet Gävleborgs län med följande precisering: Älven samt anslutande vattenfyllda, avsnörda älvfåror jämte öar och holmar härinom, samt en strandzon om tio meters bredd i anslutning härtill. Området är i akten angivet på förminskat utdrag ur ekonomiska kartan över Sverige
Område som inte ingår	Tomtmark Storlugnets vattenanläggning (Damm, maskinhall, kanaler mm enligt vattendom) Vägområde för allmän eller enskild väg

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturvärden

Voxnans övre del från Klucksjön till Vallhaga är ca 1 mil lång. Den utgör länets längsta outbyggda älvsträcka. Älven innehåller här ett stort antal forsar och strömsträckor bl a länets största vattenfall - Hylströmmen. Älvsträckan har dessutom aktiva meandrar och många fossila älvfåror, sandbankar och levande nipor. Älven åtföljs av den formrika Voxnanåsen med bl a väl utvecklade och orörda getryggar, åsnät, isälvsdeltan och fossila sanddyner.

Älven är sedan länge känd som ett förnämligt sportfiskevatten med naturliga bestånd av harr och öring.

Floran och faunan är förhållandevis artrik med flera hotade och sällsynta arter.

Bland växterna kan nämnas kung Karls spira, skuggviol, mandelpil, klotgräs och trådbrosklav.

Utter observeras regelbundet i de mellersta delarna av övre Voxnan. Älven har sannolikt mycket stor betydelse för den kvarvarande utterstammen i västra Hälsingland.

Till de hotade arterna hör också flodpärlmusslan, som fortfarande förekommer här och var i området.

Värden för friluftslivet

Den vildmarksartade naturen utmed Voxnan lämpar sig väl för friluftsliv. Älvvattnet är rent och klart. Strömfiske efter harr och öring samt kanotpaddling är populära aktiviteter. Dessutom erbjuds många bra, naturliga badplatser med sandstrand samt ett flertal rastplatser vid älvens mest natursköna partier.

Dokumentation

Övre Voxnans naturvärden har beskrivits ingående i bl a följande rapporter

- * Länsstyrelsen 1988:4, Naturvärden vid Voxnan
- * Fiskenämnden 1989, Voxnans betydelse som fiskbiotop och sportfiskevatten.

Vattenreglering

Övre delen av Voxnan är nästan helt opåverkad av vattenkraftsutbyggnad och dämningar i sin huvudfåra. Undantaget är ett mindre strömkraftverk vid Storlugnet i älvens övre del. Regleringar i Voxnans tillflöden påverkar älvens vattenföring i någon mån.

Planbestämmelser

Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får enligt 3 kap 6 § naturresurslagen inte utföras i Voxnans vattenområde (nederbördsområde). Vattenföretag som förorsakar endast obetydlig miljöpåverkan är undantagna enligt lagen.

Voxnan är dessutom av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 2 kap 6 § 2 st samma lag (naturvårdsverket beslut 1988-06-22). Sådana områden skall enligt lagen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- och kulturmiljön.

Dessutom gäller strandskydd om 100 m bredd enligt 15 § naturvårdslagen för hela älvsträckan.

I översiktsplan för Ljusdals kommun anges att området är av riksintresse. Kommunen har emellertid inte angett några rekommendationer för markanvändningen.

I översiktsplan för Ovanåkers kommun lämnas följande rekommendationer för området

Områdets stora natur- och friluftslivsvärden skall bevaras. I Voxnan, sträckan Hylströmmen - Måndagsfallet, skall inte kraftverksutbyggnad, och därmed sammanhängande åtgärder, tillåtas. Efter vattendraget ska en kantzon sparas från skogsbruks- eller andra åtgärder.

Skogsbruk skall utföras med särskild hänsyn till naturvärden och friluftslivets intressen (§ 21 SkogsvL). Skogsvårdsstyrelsen skall samråda med kommunen om hänsynsreglernas tillämpning (§ 21 Skogsv förordn).

Nybebyggelse bör inte tillkomma annat än i anslutning till befintlig bebyggelse eller för friluftslivets behov. Markexploatering eller andra åtgärder som minskar områdets natur- och friluftslivsvärden skall inte tillåtas.

ÄRENDETS BEREDNING

När regleringsmagasin och kraftutbyggnad aktualiserades vid Hylströmmen i början av 1980-talet fann länsstyrelsen, att naturförhållandena vid Övre Voxnan var bristfälligt kända. Länsstyrelsen lät därför inventera områdets natur. Inventeringen visade att övre Voxnan har betydande naturkvaliteter som borde skyddas mot vattenkraftutbyggnad och reglering.

Planer på reglering av flera forsar i älven aktualiserades samtidigt. Länsstyrelsen förbjöd därför 1986, genom ett interimistiskt naturvårdsförordnande enl 11 § naturvårdslagen, utförande av vattenföretag utan tillstånd av länsstyrelsen. Förbudet har givit länsstyrelsen rådrum att bereda naturskyddsfrågan.

Förbudet förlängdes 1989 och gäller t o m 1990-06-30.

I november 1988 lade länsstyrelsen förslag till föreskrifter mm för älven, delen från Mjösjön till Måndagsfallet. Förslaget förelades samtliga markägare och vattenrättsägare, samt remitterades till kommunerna, andra myndigheter och ideella föreningar för yttrande.

Under remisstiden informerade Länsstyrelsen dessutom kommunerna om Voxnans naturkvaliteer och naturvårdsärendets beredning.

1989 kompletterade fiskenämnden naturinventeringen med en rapport över Voxnans betydelse som fiskbiotop och sportfiskevatten.

Länsstyrelsen beslutade 1990-06-18 om naturvårdsområdet, med undantag för Storlugnströmmen och angränsande områden.

Beslut överklagades till Regeringen av ett antal strömfallsägare samt Naturvårdsverket. Regeringen fastställde 1993-11-04 Länsstyrelsens beslut, med tillägg, att Länsstyrelsen ånyo skall pröva om älvräckan Kringelströmmen- Storlugnströmmen- Flaggströmmen till större delen eller i sin helhet skall ingå i naturvårdsområdet.

Förslag härom upprättades 1993-12 och remitterades till berörda parter.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området vars avgränsning framgår av kartan till beslutet, bilaga 1, bör av skäl som nämnts skyddas och vårdas. Länsstyrelsen förklarar därför, med stöd av 19 § naturvårdslagen, området som naturvårdsområde.

ÄNDAMÅLET MED NATURVÅRDSOMRÅDET

Ändamålet är dels att bevara Voxnan som en representativ medelstor skogsälv av stort hydrologiskt, geologiskt och biologiskt värde, dels att bevara Voxnans naturmiljö för sportfiske och annat friluftsliv.

FÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar länsstyrelsen, att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla.

A. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen om inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. utföra vattenreglering eller leda bort vatten
2. bedriva täkt, schaktning, grävning, rensning, utfyllnad, tippning eller dikning.
Biotoparbeten som är angivna i riktlinjerna för skötselplanen är undantagna.
3. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med skogsbruk
4. uppföra byggnad eller anläggning
5. uppföra stängsel utöver vad som behövs för jordbruket eller kring bebyggd tomt
6. sprida gödselmedel eller kemiska bekämpningsmedel
7. utan tillstånd av länsstyrelsen anlägga väg eller utföra skogliga åtgärder på öar och holmar samt utan samråd med länsstyrelsen utföra skoglig åtgärd inom området i övrigt.

Rättigheter som inte inskränks

Rätten till jakt, fiske samt lagakraftvunna vattenföretag skall inte inskränkas genom naturvårdsområdesbestämmelserna.

B. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken och vattnet förpliktigas tåla att åtgärder som anges i riktlinjerna för skötselplanen får utföras, tex utmärkning, anläggningar och anordningar för friluftsliv samt fiskevårdande biotoparbeten.

C. Föreskrifter med stöd av 22 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länssstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.
2. Länssstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom en i särskild ordning fastställd skötselplan.
3. Naturvårdsområdet skall utmärkas enligt svensk standard 031522 och naturvårdsverkets anvisningar.

RIKTLINJER FÖR SKÖTSELN MM

Disposition

Naturvårdsområdet disponeras främst för naturvård, sportfiske och annat friluftsliv samt skogsbruk.

Skötsel

Naturvårdsintressen skall alltid beaktas när åtgärder och anläggningar planeras och genomföres.

Naturvård

Aktuella åtgärder inriktas i första hand på att restaurera flottledsrensade älvsträckor. Härigenom får de naturliga bestånden av harr och öring möjlighet att växa till.

Åtgärdsplan upprättas av naturvårdsförvaltaren under medverkan av kommunerna, fiskenämnden och fiskerättsägarna. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att planen genomföres.

Sportfiske och annat friluftsliv främjas dels av ovan angivna biotoparbeten i älven dels av åtgärder och anläggningar som utförts av fiskevårdsområdena och kommunerna.

Plan över ytterligare åtgärder och anläggningar upprättas av naturvårdsförvaltaren i samråd med övriga berörda som angivits under punkten Naturvård ovan.

Information

Informationstavlor framställs av länsstyrelsen. Tavlor placeras vid rastplatser och andra replipunkter inom eller i anslutning till naturvårdsområdet.

Finansieringen av naturvårdsförvaltningen

Utmärkningen bekostas av staten.

Övriga åtgärder för naturvård och friluftsliv bör bekostas av staten. Skulle inte dessa medel räcka får naturvårdsförvaltaren söka bidrag från annan intressent.

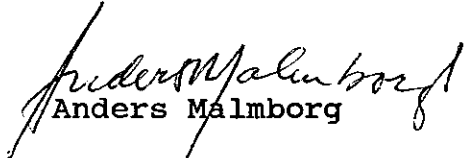
Ekonomisk plan

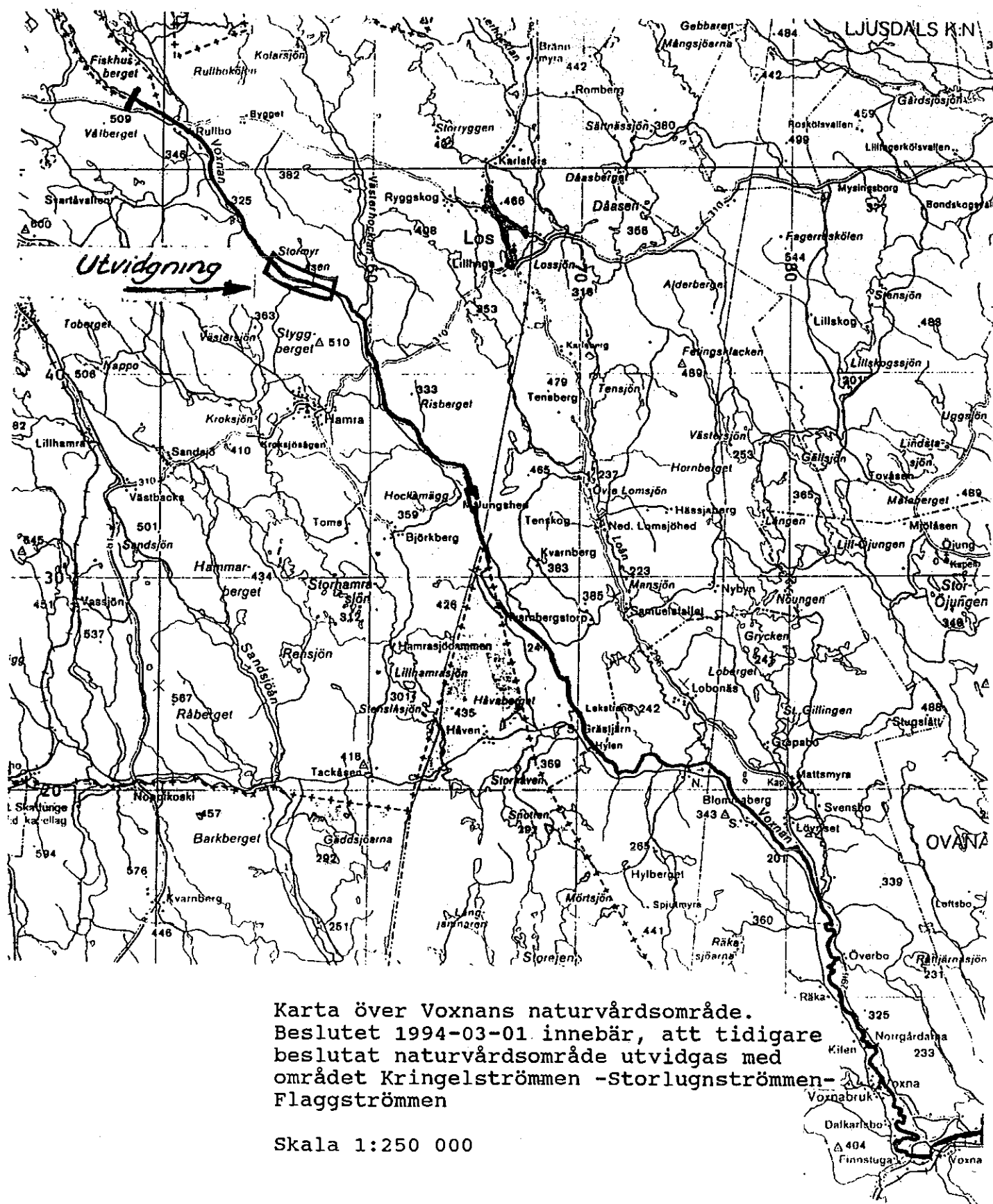
När detaljerad skötselplan har upprättats och fastställts skall ekonomisk plan för skötseln upprättas av naturvårdsförvaltaren.

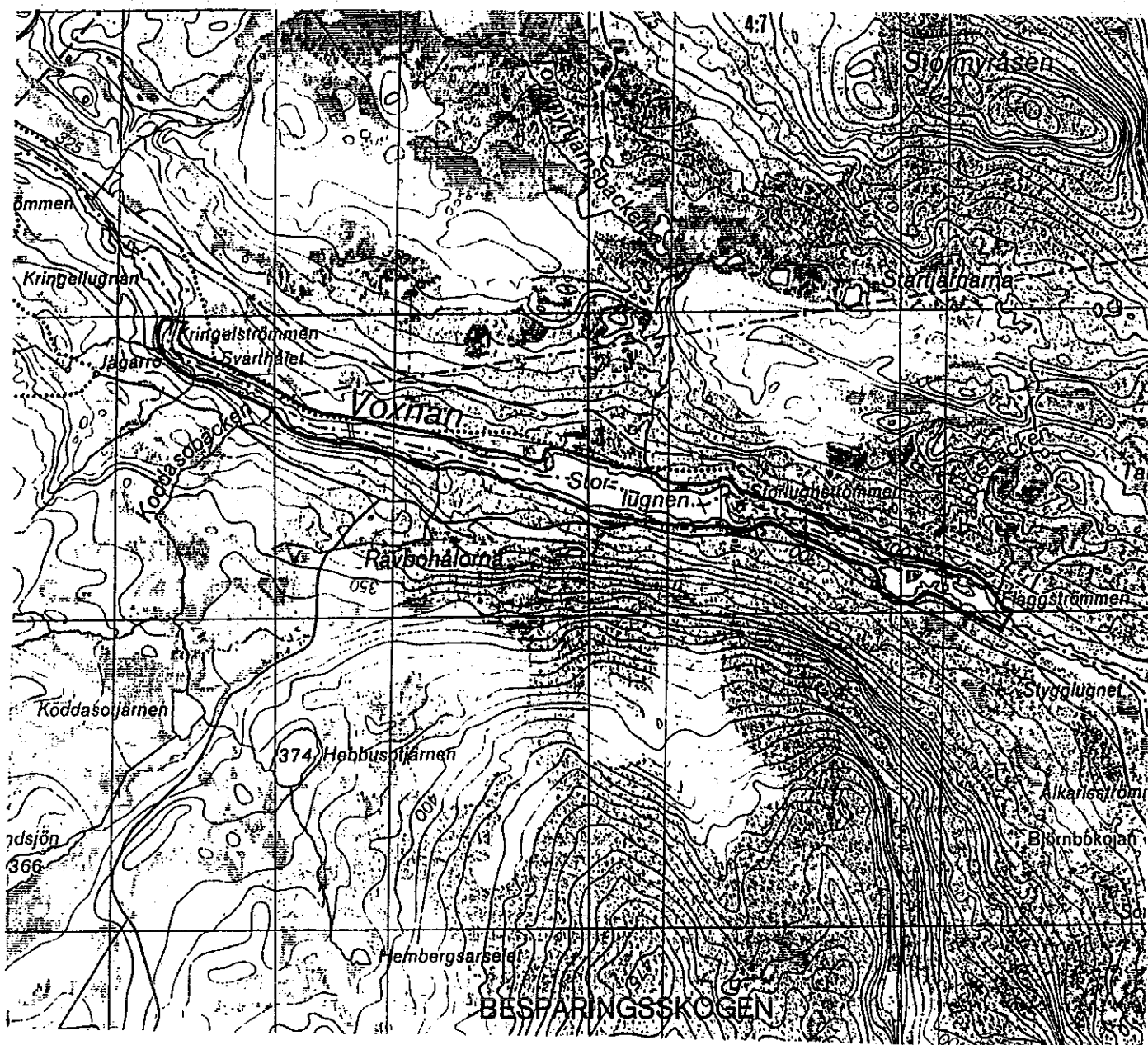
BESVÄRSHÄNVISNING

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljö- och Naturresursdepartementet, se bilaga 3.

Johnny Rangroström

Anders Malmberg

Kopia av Gula Kartan 15F:80

Området Kringelströmmen - Storlugnströmmen - Flaggströmmen som genom beslutet 1994-03-01 läggs till tidigare beslutat naturvårdsområde.

Storlugnets vattenanläggning ; damm, maskinhall, kanaler mm enligt vattendom ; skall inte ingå i naturvårdsområdet.

Miljövård

BESLUT
2000-11-01

1
231-3216-99
21-203

Voxnans Naturreservatet (f.d. naturvårdsområde)

Delen omkring Hylströmmen

Beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (MB , 1998:808) att Voxnans naturreservat omkring Hylströmmen skall utvidgas till den omfattning som anges på kartan, bilaga 1. Skälen för utvidgningen anges nedan.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen tillägget till skötselplanen, sidan 4. Fastställelsen inkluderar inte den ekonomiska utredningen.

Ändamål

Ändamålet med det utökade naturreservatet är att:

- Bevara ett större markområde omkring ett av södra Norrlands vackraste vattenfall
- Bevara och vårda den biologiska mångfalden
- Bevara naturskogsartad hållmarkstallskog och våtmark omkring Hylströmmen
- Restaurera av tidigare arbetsföretag påverkade delar av området till förmån för den biologiska mångfalden, främst för strömfisken

Föreskrifter för reservatet

För att uppnå syftet med utvidgningen av reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5 – 6 §§ miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken att i **Länsstyrelsens beslut 1994-03-21 om Voxnans naturvårdsområde angivna föreskrifter A. 1 – 6** skall gälla. Dessutom skall det vara förbjudet att:

- bedriva skogsbruk eller upparbeta dött träd eller ta ved i området.

Vård och förvaltning av utvidgat område skall bedrivas i enlighet med tillägget till skötselplanen för Voxnans naturvårdsområde, bilaga 2.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, att det för allmänheten skall vara förbjudet att:

- ta ved från växande träd, stående eller omkullfallna döda träd
- elda på andra än iordningställda eldplatser

Postadress
801 70 Gävle

Besöksadress
Borgmästarplan

Telefon
026-17 10 00

Telefax
026-65 33 57

Uppgifter om den utvidgade delen av Voxnans naturreservatet

Namn: Hylströmmen
Registernummer: 21-02-203
Kommun: Ovanåker
Församling: Voxna
Fastighet: Hylströmmen 1:1, Blommaberg 1:1, Lokilen 3:2
Lägesbeskrivning: I Voxna älv ca 25 km nordväst om Edsbyn. Ek kartan 155 44
Koordinater: X 682250 Y 147350

Markägare: AB Skandinaviska Elverk, StoraEnso AB och Korsnäs AB
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen
Areal: Totalt 105 ha, varav 44 ha produktiv skogsmark, 42 ha myr, 6 ha hållmark och 13 ha vatten

Gränser: Enligt beslutskartan, bil 1. Vid fastighetsbildning kan smärre gränsändringar komma att företas. Länsstyrelsen kommer att lämna uppgift här om.

Allmän beskrivning av Hylströmmenområdet

Natur- och kulturhistoriska värden

Hylströmmen ligger i Voxna älv ca 25 km nordväst om Edsbyn. Den anses vara södra Norrlands största vattenfall, med en fallhöjd på 23 meter. Fallet är uppdelad på flera etager. I de kalspolade hållarna finns några jättegrytor.

Vid höga vattenflöden bjuder Hylströmmen på dån, vibrationer och väldiga skummassor uppgående i forsdimma.

Forsens närmaste omgivning täcks av gles, senvuxen tallskog, som på intilliggande moränmark övergår i barrblandskog.

Torrbacksväxter såsom slätterfibbla och fårsvingel blandar sig intill forsarna med typiska strandväxter såsom pors, ängsviol, vitmåra, ängsvädd och mannagräs. I ett litet fuktigt strandparti växer Kung Karls spira. Kattfot och backstarr är ett par hårdrotade torrbacksväxter som påträffas långt ner mot vattnet.

I en klippvägg under ett överhäng på älvens vänstra strand växer några plantor av fjällhüllebräken. Vid högvatten är de helt dolda bakom nedstörtande vattenmassor.

Reservatets västra del omfattar en lugnflytande del av Voxnan omgiven av strandkärr. Dessa har en för trakten typisk kärrvegetation i växling med låga björk- och buskholmar.

I Hylströmmen finns naturliga bestånd av harr och öring. Utter har här ett av sina kärnområden utmed Voxnan.

Den tillrinnande Nissjabäcken i områdets östra del är en värdefull biotop för öring.

Voxnan utgjorde tidigare en av länets viktigaste flottleder. I Hylströmmen finns en stenledare och andra lämningar som påminner om flottningsepoken.

Anläggningar och värden för friluftsliv

Hylströmmen nås visa gångstigar från skogsbilvägar på älvens båda sidor. Stigarna förenas i en hängbro över det övre fallet. Strax intill det nere fallet har man ordnat med en rastplats. I övrigt är stränderna intill fallen och forsarna ganska svårtillgängliga.

Forslandskapet, särskilt under tider med högvattenflöde, är grunden till stor naturupplevelse av området.

Den som dessutom haft möjlighet till fiske i Hylströmmen – fisket har inte varit upplåtet till allmänheten – har säkert här fått sitt lystmäte av naturupplevelser.

Markanvändning

Delar av området utgöres av produktiv skogsmark. Något mer rationellt skogsbruk har emellertid inte bedrivits här. Fram till slutet av 1960-talet utnyttjades älven för flottning.

Dokumentation

Länsstyrelsen Gävleborgs län, 1988. Naturvärden vid Voxnan från Klucksjön till Vallhaga.

Rapport 1988:4

Per-Ola Hoffsten, 1992. Inventering av Övre Voxnan för naturvård och friluftsliv.

Planeringsbakgrund

Riksintressen mm

Övre Voxnan inklusive Hylströmmen är förklarad som riksintresse för naturvården och friluftslivet, nr X11 resp X 7 i förteckningen för riket. Ref till 3 kap 6 § miljöbalken.

Enligt 4 kap 6 § miljöbalken får inte vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål utföras inom övre Voxnan.

I länets naturvårdsprogram har området angetts vara av högsta naturskyddsklass.

Området är föreslaget av Regeringen såsom ett Natura 2 000 – område, nr SE0630055 i det Europeiska nätverket häröver.

Kommunal översiktsplan

I planen förklarar kommunen att 'områdets – övre Voxnan inkl Hylströmmen – naturvärden skall bevaras. Därför tillåts inga exploateringar som minskar dess värd. Ny bebyggelse tillåts bara i anslutning till befintlig eller för friluftslivets behov. Skogsbruk inom området skall ta särskild hänsyn till naturvården. Hur denna naturresurs skall utnyttjas på bästa sätt skall utredas vidare'.

Befintliga områdesskydd

Strandskydd om 100 meters bredd råder.

Övre Voxnan inklusive Hylströmmen utgör sedan 1994 naturvårdsområde enligt 19 § då gällande naturvårdslag. Området omfattar älven med holmar och ett strandparti om 10 meters bredd på älvens båda faslandsstränder. Enligt lag om införande av miljöbalken (1998:811) 9 § skall naturvårdsområdet numera anses som naturreservat.

Behov och motiv för skydd

I dokumentationen över Hylströmmen framgår att ett flertal naturvärden och värdet för friluftslivet är knutna till ett betydligt större område än vad gällande områdesskydd och strandskydd omfattar. Dessa naturskydd är inte tillräckliga för att skydda området mot skogsbruk och andra arbetsföretag.

Tillägg till avsnittet

"Riktlinjer för skötseln mm" i Länsstyrelsens beslut om Voxnans naturvårdsområde 1994-03-21

Skötselplan för Voxnans naturreservat, området omkring Hylströmmen

Skötsel av vattenområdet

Mål: Stor biologisk mångfald, god miljö för strömlevande organismer inkl strömfisken.

Åtgärder: Rivning och förändring av vissa anläggningar från flottningen i Voxnan, samt avlägsnande av vandringshinder samt ev kalkning av Nissjabäcken, allt enligt detaljplan som upprättas av naturvårdsförvaltaren.

Skötsel av Skogen

Mål: Flerskiktad naturskog med död ved.

Åtgärd: För närvarande ingen. Skogen lämnas för fri utveckling.

Skötsel av myrarna och hållmarken

Mål och skötsel: Nuvarande status bevaras. Inga åtgärder.

Anläggningar för friluftslivet och dess skötsel

I området finns en hängbro, stigar, tre enkla parkeringsplatser och en rastplats med vindskydd. Hängbron repareras snarast. Stigen från söder röjs, spångas delvis och märks ut. Parkeringsplatserna förbättras. Samtliga anläggningar underhålls sedan fortlöpande.

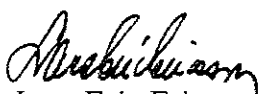
Information

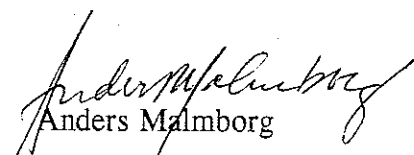
Informationstavla framställs av Länsstyrelsen och placeras i lägen som anges på beslutskartan.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen ombesörjas av Staten.

Ekonomisk plan för skötseln kommer att upprättas.

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, se bilaga 2.

Lars Eric Ericsson

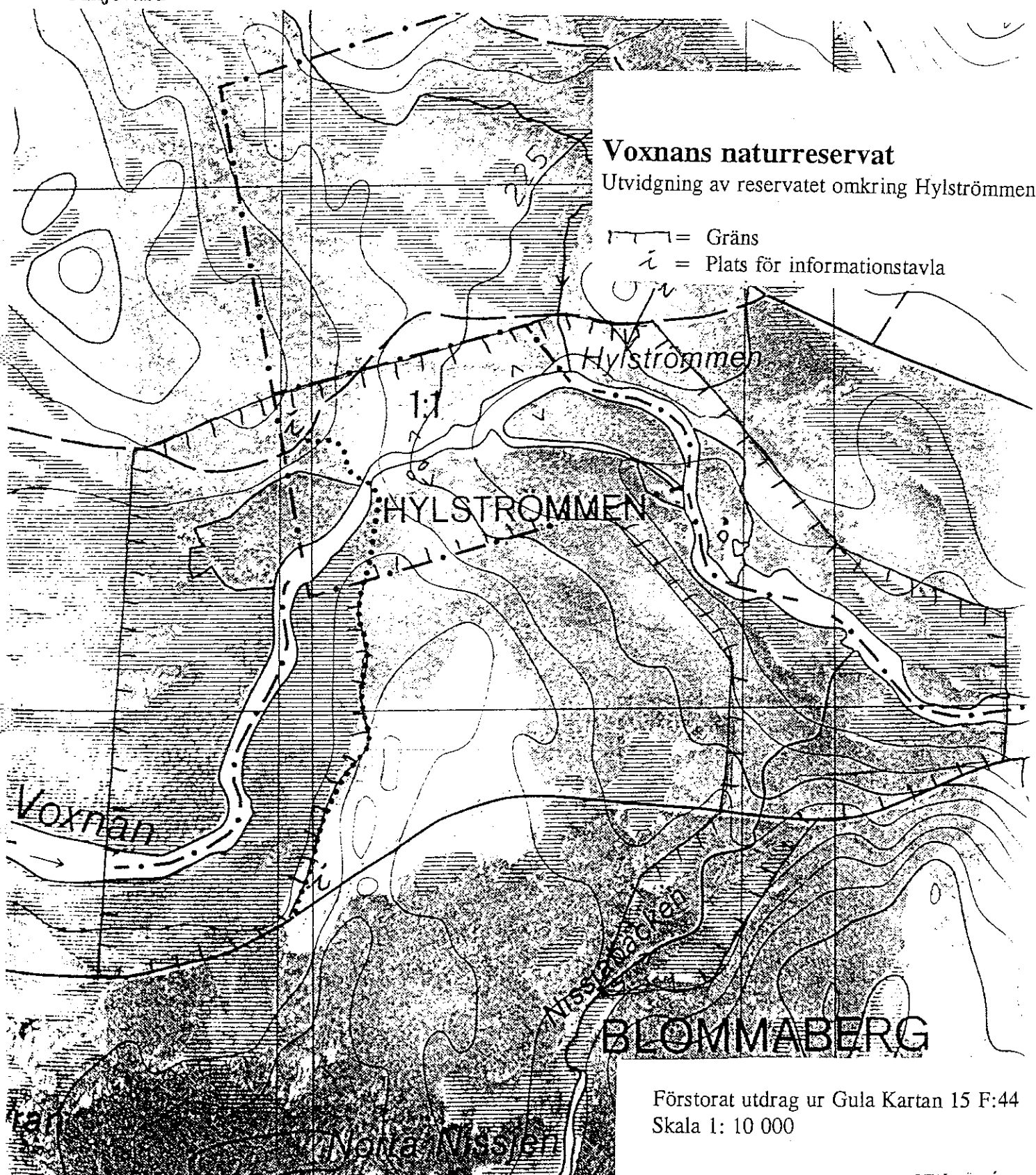

Anders Malmberg

Postadress
801 70 Gävle

Besöksadress
Borgmästarplan

Telefon
026-17 10 00

Telefax
026-65 33 57

Förstorat utdrag ur Gula Kartan 15 F:44
Skala 1: 10 000